

Տեղեկատու/Newsletter N3 (Մարտ/March 2021)

ՀՅԴ Բյուրոյի հայտարարությունը Մոսկվայի պայմանագրի 100 ամյակի առիթով

Լրանում է մեր պետության և ժողովրդի համար աղետալի նշանակություն ունեցած Մոսկվայի 1921 թ. մարտի 16-ի ռուս-թուրքական պայմանագրի ստորագրման 100-ամյակը: Այդ պայմանագրի արդյունքում Հայաստանին պարտադրվեց հրաժարվել Արևելյան Հայաստանի զգալի հատվածից՝ Կարսի մարզից, Սուրմալուի գավառից, Նախիջևանից և այլն:

[տես ավելին](#)

ՀՅԴ Հայ Դատի Կենտրոնական խորհրդի հայտարարությունը՝ Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների վերաբերյալ Հայաստանի իշխանությունների հայտարարությունների առիթով

Դեռևս 2021թ. փետրվարի 11-ին, ՀՀ Ազգային ժողովում, Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների վերաբերյալ արտգործնախարար Արա Այվազյանի հայտարարությունից հետո, ՀՅԴ Հայ դատի Կենտրոնական խորհուրդը հայտարարությամբ մատնանշեց գործող իշխանությունների վտանգավոր մոտեցումները Թուրքիայի Հանրապետության հետ հարաբերությունների վերաբերյալ:

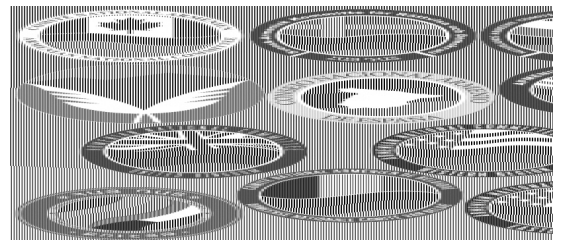
Ըստ այդմ, կարծիք էր հայտնվել, որ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը Նախ՝ պատրաստվում է համակերպվել Արցախի Հանրապետության նկատմամբ թուրք-ադրբեջանական տանդեմի կողմից ագրեսիայի իրականացման հետևանքով ձևավորված ստատուս քվոյի հետ, ինչպես նաև՝ Արցախի տարածքի զգալի մասի բռնազավթմանը,

բնակչության տեղահանմանն ու եթնիկ զտումներին:

[տես ավելին](#)

Հայ դատի գործունեության մարտ ամսվա ամփոփագրերը

ՀՅԴ Հայ դատի Կենտրոնական գրասենյակի կողմից հրապարակվել են Հայ դատի հանձնախմբերի և գրասենյակների կողմից մարտ ամսվա ընթացքում կատարված հիմնական աշխատանքների վերաբերյալ երկու ամփոփագրեր, որոնց կարող եք ծանոթանալ հետևյալ [ղղմամբ](#):

Արդարության և մարդու իրավունքների հայկական կենտրոնը համագործակցում է Միջազգային և համեմատական իրավունքի կենտրոնի հետ ապահովելու հայ զինվորների ազատ արձակումը

The ALC partners with CICL to secure the release of Armenian soldiers

In response to the government of Azerbaijan's ongoing illegal

Ի հակազդում Ադրբեջանի կառավարության կողմից հայ ռազմագերիների ու հայ քաղաքացիական անձանց անօրինական ձերբակալման, Ադրբեջանի և մարդու իրավունքների հայկական իրավական կենտրոնը (ALC) և Երևանում գործող Միջազգային և համեմատական իրավունքի կենտրոնը (CICL) միավորում են իրենց ուժերը՝ Ադրբեջանի կառավարության կողմից գերության մեջ պահվող ռազմագերիների ազատումն ապահովելու համար:
[տես ավելի](#)

in response to the government of Azerbaijan's ongoing illegal detention of Armenian prisoners of war and Armenian civilians, the Armenian Legal Center for Justice and Human Rights ("ALC") and the Yerevan based Center for International and Comparative Law ("CICL") joined forces recently in the effort to secure the release of the prisoners of war currently held in captivity by the government of Azerbaijan.
[see more](#)

Հայ դատի Ամերիկայի հանձնախումբ/ANCA

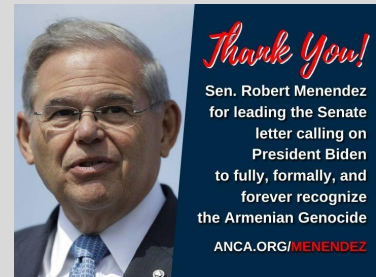
Ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունն ու ակտիվ լինել Ադրբեջանում պահվող հայ գերիների վերադարձի հարցում. Մենենդեսի կոչը Բայդենի վարչակազմին
[տես ավելի](#)

Կոնգրեսի հայկական հարցերով հանձնաժողովը հաջորդ շաբաթ բանաձև կներկայացնի՝ կոչ անելով Ադրբեջանին ազատ արձակել բոլոր հայ գերիներին
[տես ավելի](#)

Պրպենք քաղաքը Ճանչցաւ Արցախի Անկախութիւնը
 Պրպենքի քաղաքապետական խորհուրդը 2 Մարտի երեկոյեան, միաձայնութեամբ վաւերացուց Արցախի անկախութիւնը ճանչցող հռչակագիր մը:
[տես ավելի](#)

Chairman Menendez Collecting Senate Signatures on Letter Asking President Biden to Recognize Armenian Genocide

Senator Robert Menendez (D-NJ), Chairman of the Foreign Relations Committee, is collecting Senate signatures on a bipartisan letter calling on President Biden to follow the lead of Congress in fully and formally recognizing the Armenian Genocide, reported the Armenian National Committee of America (ANCA).
[Text Link](#)

37 Senators Join Chairman Menendez in Calling on President Biden to Recognize Armenian Genocide

A bipartisan group of 37 Senators joined Senate Foreign Relations Committee Chairman Robert Menendez (D-NJ) today in calling on President Biden to follow the lead of Congress in fully and formally

Armenian Caucus Seeks Over \$100 Million in U.S. Aid for Artsakh and Armenia

The Congressional Armenian Caucus is calling for over \$100 million in U.S. aid to Armenia and Artsakh following Turkey and Azerbaijan's devastating attacks last year, as House Appropriations Subcommittee on Foreign Operations Chairwoman Barbara Lee (D-CA) and Ranking Member Hal Rogers (R-KY) begin crafting the

[Text Link](#)

[Text Link](#)

Article Heading

Armenian Caucus Leaders to Introduce House Resolution Calling for Azerbaijan's Release of Armenian Captives

The Armenian National Committee of America (ANCA) welcomes new legislation to be introduced by Congressional Armenian Caucus leaders calling on Azerbaijan to immediately release over 200 Armenian prisoners of war and captured civilians, illegally kept hostage over 100 days after the November 9th ceasefire statement between Azerbaijan and Armenia.

[Text Link](#)

Հայ դատի Եվրոպայի գրասենյակ

The European Commission deplores the Azerbaijani attacks on Shushi Cathedral during the 2020 war.

In the response to the urgent written question sent to the European Commission by the Member of the European Parliament (MEP) Loucas Foulas (Cyprus, EPP), the High Representative/Vice-President Josep Borrell states on behalf of the European Commission that the latter deplores the damages caused to the Shushi Ghazanchetsots Cathedral by the Azerbaijani armed forces.

[Text Link](#)

Եվրոպական խորհրդարանի պատգամավորները ԵՄ Բարձր հանձնակատարից հարցնում են հայ գերիներին վերադարձնելու հստակ քայլերի մասին

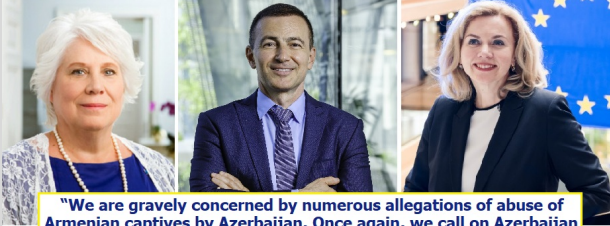
Եվրոպական խորհրդարանի պատգամավոր Կոստաս Մավրիդեսի նախաձեռնությամբ, բոլոր հիմնական խմբակցություններից թվով 30 եվրոպայատգամավորներ հրատապ հարցում են հղել Եվրոպական Միության արտաքին քաղաքականության և անվտանգության հարցերով Բարձր հանձնակատար ժողեպ Բորելին՝ պահանջելով տեղեկատվություն առ այն, թե ԵՄ-ն ինչ հստակ քայլեր է ձեռնարկել Ադրբեջանի կողմից գերեվարված հայ ռազմագերիներին և այլ պահվող անձանց վերադարձնելու համար:

[տես ավելին](#)

"In the face of the **crimes against humanity**, we cannot remain silent. That is why together with my colleagues from different political parties and member-states, we call on **the EU to step up** and proceed with concrete actions to achieve the fulfilment of paragraph 8 of the reached agreement, particularly with the **return of the Armenian captives**, prisoners of war, including civilians and women, being held by **Azerbaijan** despite the agreement."

Costas Mavrides
Member of the European Parliament
S&D group - Cyprus eamfjd.eu

"We are gravely concerned by numerous allegations of abuse of Armenian captives by Azerbaijan. Once again, we call on Azerbaijan to release without delay all remaining Armenian detainees"

Members of the European Parliament
Marina KALJURAND, Andrey KOVATCHEV, Željana ZOVKO eamfjd.eu

The EAFJD welcome the statement made by members of the European Parliament Marina Kaljurand (S&D,) Andrey Kovatchev (EPP,) and Željana Zovko (EPP,) urging Azerbaijan to release without further delay all the Armenian captives, after the Human Rights Watch report about the inhuman treatment of the Armenian detainees by the Azerbaijani authorities, abusing and torturing them. The three co-signers are among the most informed MEPs about the situation in NagornoKarabakh/Artsakh, because MEP Kaljurand is the Chair of the delegation for relations with the SouthCaucasus, MEP Kovatchev is the European Parliament's standing rapporteur on Armenia and MEP Zovko is the European

Parliament's standing rapporteur on Azerbaijan.

[Full statement](#)

Չորակցության նամակ Բելգիայի կառավարությանը

Բրյուսելում տեղի ունեցած ահաբեկչական գործողությունների 5-րդ տարեկիցի առիթով մարտի 22-ին՝ համագործակցելով Բելգիայի հայկական համայնքի պաշտոնական ներկայացուցչության հետ, Եվրոպայի Հայ Դատի հանձնախումբը համերաշխության և ոգեկոչումի նամակ է ուղարկել Բելգիայի վարչապետ Ալեքսանդր Դե Զրոյին: Հանձնախումբը հիշեցրել է, որ իբրև երկրի լիիրավ քաղաքացիներ, Բելգիայի հայերը զորակցում են պետության ու կառավարության հետ ահաբեկչության դեմ պայքարին, որը տարվում է ընդհանրապես Եվրոպայի մեջ: Նամակում նաև անդրադարձ է կատարվել, որ հայերը ահաբեկչության զոհ են դարձել: Մասնավորապես, 2020-ի սեպտեմբերին սկսված պատերազմի ժամանակ Թուրքիայի կողմից ահաբեկիչներ են ուղարկվել Արցախ:

Հայ դատի Կանադայի հանձնախումբ

Կանադական տեխնոլոգիաներով թուրքական անօդաչուները

Հայ դատի Կանադայի հանձնախմբի աշխատանքները հիմնականում կենտրոնացած են եղել թուրքական «bayraktar» հարվածային անօդաչուների առանցքային պահեստամասերի՝ Կանադայի կողմից թուրքիա արտահանման սկանդալի շուրջ: Խնդիրը լայնորեն քննարկվել է կանադական հասարակական-քաղաքական շրջանակներում, ինչպես նաև Խորհրդարանում հարցը բարձրացվել է անձամբ վարչապետ Ջ. Թրյուդոյի առջև:

Մարտի 12-ին, Կանադայի արտաքին գործերի և միջազգային զարգացման մշտական հանձնաժողովը հրապարակել է խիստ վերամշակված փաստաթղթեր՝ բացահայտելով կարևոր տեղեկություններ՝ կապված 2020 թ. մայիսին թուրքիայի նկատմամբ հաստատված ռազմական նշանակության արտադրանքի արտահանման արգելքի իրագործումների հետ:

Մասնավորապես պարզվել է, որ լոբբիստական ինտենսիվ ջանքերի շնորհիվ թուրքիան մոլորեցնող և ապակողմնորոշիչ հավաստիացումներ է տվել, որ կանադական WESCAM-ի թիրախային ճշգրտման սենսորները օգտագործվելու են Սիրիայում թուրքական գործողությունների համար: Սակայն այնուհետև թուրքիան ապօրինաբար սենսորները ուղղել է դեպի Ադրբեջան, որոնք վերջինս օգտագործել է Արցախի Հանրապետության դեմ իր ագրեսիայի ժամանակ՝ սպանելով բազմաթիվ հայերի և ստիպելով իրենց տները լքել շուրջ 90.000 անձանց:

Այս ամենը հաշվի առնելով՝ Հայ դատի Կանադայի հանձնախումբը մարտի 22-ին պաշտոնական նամակով դիմել է արտգործնախարար Մարկ Գերնետաուին՝ հորդորելով բացահայտել թուրքիայում կանադական ռազմական նշանակության արտադրանքի հայտնվելու բոլոր հանգամանքները:

Ref No	Issue Date	Expiry Date	Holder	Product Details Description	Final Destination	Country	Significant
40	14.11.2019	13.03.2021	WESCAM INC.	Armament system of a military vehicle		Turkey	0.7 WESCAM INC.
41	14.11.2019	13.03.2021	WESCAM INC.	Armament system of a military vehicle		Turkey	0.7 WESCAM INC.
42	14.11.2019	13.03.2021	WESCAM INC.	Armament system of a military vehicle		Turkey	0.7 WESCAM INC.
43	14.11.2019	13.03.2021	WESCAM INC.	Armament system of a military vehicle		Turkey	0.7 WESCAM INC.
44	14.11.2019	13.03.2021	WESCAM INC.	Armament system of a military vehicle		Turkey	0.7 WESCAM INC.
45	14.11.2019	13.03.2021	WESCAM INC.	Armament system of a military vehicle		Turkey	0.7 WESCAM INC.
46	14.11.2019	13.03.2021	WESCAM INC.	Armament system of a military vehicle		Turkey	0.7 WESCAM INC.
47	14.11.2019	13.03.2021	WESCAM INC.	Armament system of a military vehicle		Turkey	0.7 WESCAM INC.
48	14.11.2019	13.03.2021	WESCAM INC.	Armament system of a military vehicle		Turkey	0.7 WESCAM INC.
49	14.11.2019	13.03.2021	WESCAM INC.	Armament system of a military vehicle		Turkey	0.7 WESCAM INC.
50	14.11.2019	13.03.2021	WESCAM INC.	Armament system of a military vehicle		Turkey	0.7 WESCAM INC.

In the House of Commons, The Hon. Michael Chong questioned Prime Minister Justin Trudeau on whether the government will prioritize Canadian interests and values over arms exports and commit to not repeating this reckless mistake again. Canadians deserve answers.

Կանադայի ՀՅԴ «Արմեն Գարո» ուսանողական միության նախաձեռնությամբ և Մոնրեալի հայ ուսանողական միությունների ջանքերով չեղարկվել է Կանադայի Կոնկորդիա համալսարանում նախատեսված հանդիպում-քննարկումը, որին պետք է մասնակցեր կանադայում թուրքիայի դեսպան Զերիմ Ուրաար:

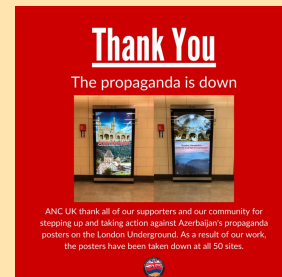
Հայ դատի Մեծ Բրիտանիակի հանձնախումբ

ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպան Արման Թաթոյանը մարտի 8-ին

Baroness Cox asked defended Artsakh and

Անի Գուրգենյանը խոսեց Հայ դատի

հասուն կեցկոցում է հանդես եկել Միացյալ Թագավորության Հայ Դատի հանձնախմբի կազմակերպած քննարկման ընթացքում՝ ներկայացնելով Ադրբեջանում պահվող հայկական կողմի գերիների՝ զինճառայողների ու քաղաքացիական անձանց վերադարձի հրատապության հարցը:

[տես ավելի](#)

Baroness Cox asked denied Artsakh and Armenian POWs in Parliament, pressing the government on Azerbaijan's abuse of international law. Read below to see her question and the government's response.

[Text Link](#)

Մեծ Բրիտանիայի Հայ դատի հանձնախմբի կատարած հետևողական աշխատանքի արդյունքում նաև Լոնդոնի մետրոյի կայարաններից հեռացվել են ադրբեջանական շրջանակների կողմից տեղադրված պաստառները, որոնք նենգափոխում էին Արցախի պատմամշակութային հարուստ ժառանգության իրական ծագումը:

[տես ավելի](#)

Բրիտանացի խորհրդարանականները հայության կողքին

Բրիտանական խորհրդարանի թվով հինգ պատգամավորներ, որոնք ներկայացնում էին խորհրդարանական բոլոր խմբակցությունները, համերաշխություն են հայտնել հայ ժողովրդին՝ հայ գերիների ազատման հարցում և այս խնդրով նորից դիմել են Մեծ Բրիտանիայի արտաքին գործերի նախարար Դոմինիկ Ռաաբին:

[տես ավելի](#)

Հայ դատի Ավստրալիայի հանձնախումբ

Հարավային Ավստրալիա-Հայաստան բարեկամության խմբի առաջին նիստ

Մարտի 17-ին Հայաստանի հետ Հարավային Ավստրալիայի խորհրդարանի բարեկամության խմբի անդամներն անցկացրել են 2021 թ. իրենց առաջին հանդիպումը՝ ղեկավարությամբ օրենսդրական հանձնաժողովի նախագահ Ջոնաթան Օ'Ղեաի և փոխնախագահ Վոլթ Սեքորդի: Հանդիպմանը մասնակցել է նաև Հայ դատի Ավստրալիայի հանձնախմբի գործադիր տնօրեն Հայկ Կայսերյանը: Վերջինս շնորհակալություն է հայտնել Հարավային Ավստրալիայի խորհրդարանի կողմից Արցախի Հանրապետության ազգային ինքնորոշման իրավունքի ճանաչման համար:

[տես ավելի](#)

STATE AND FEDERAL POLITICIANS SUPPORT GROWING CALLS FOR AUSTRALIAN AID FOR ARMENIANS OF ARTSAKH

The New South Wales Parliament's Australia-Armenia Parliamentary Friendship Group has joined growing calls from Federal Australian parliamentarians for the Australian Government to provide emergency humanitarian aid to assist the displaced, injured and captured Armenians from the 2020 Nagorno Karabakh War.

SENATOR RICE SIGNS JOINT JUSTICE INITIATIVE CALLING FOR AUSTRALIAN RECOGNITION OF ARMENIAN, ASSYRIAN AND GREEK GENOCIDES

Federal Senator for Victoria, Janet Rice has joined the Joint Justice Initiative, pledging to recognise the Genocides committed against the Armenians, Assyrians and Greeks of the Ottoman Empire during the first World War.

The February 2020 launch of the Joint Justice Initiative at Australia's Parliament House featured the signing of a Memorandum of Understanding by the Armenian National Committee of Australia (ANC-AU), Assyrian National Council – Australia (ANC) and Australian Hellenic Council (AHC), which declares Australia's

recognition of the Armenian, Assyrian and Greek Genocides as a priority on behalf of their communities.

[Text Link](#)

Հայ դատի Միջին Արևելքի տարածաշրջան

ՀՅԴ Լիբանանի Հայ Դատի Մարմինը Պայտընին Յղեց Նամակ Մը՝ Կոչ Ուղղելով Ճանչնալու Հայոց Ցեղասպանութիւնը

ՀՅԴ Լիբանանի Հայ դատի մարմինը շաբաթ օր Միացեալ Նահանգներու Նախագահ Ժօ Պայտընին յղեց նամակ մը, որուն մէջ անոր կոչ ուղղեց՝ պաշտօնապէս ճանչնալու Հայոց ցեղասպանութիւնը:

Լիբանանի Հայ դատի Մարմինը նշեց, որ Միացեալ Նահանգներն ու ամերիկացիները ընդհանրապէս իրենց բարոյական տոկոսութիւնը ցոյց տուած են՝ օժանդակելով Ցեղասպանութենէն վերապրած ու անոր ականատես դարձած որբերուն ու տեղահանուածներուն՝ «պատուական աւանդ մը, որ Նախկին վարչակազմերը կը թուին անտեսած ըլլալ»:

[տես ավելին](#)

Մարտի 26-ին, Հայ դատի Երուսաղեմի հանձնախումբը միացել է Իսրայելի պաշտպանության Նախարարության դիմաց բողոքի ցույցին՝ ընդդէմ Ադրբեջանին իսրայելական զենքի վաճառքի:

Նոր Զուղայի Հայ Դատի գրասենեակի հայտարարութիւնը

Հաշւած օրեր են մնացել Հայոց պատմութեան ամենաողբերգական էջի՝ Հայոց ցեղասպանութեան 106-րդ տարելիցին, Ցեղասպանութիւն, որի արդիւնքում ծրագրւած կերպով զանգւածային տեղահանութեան ու բնաջնջման ենթարկւեց Արեւմտեան Հայաստանի հայ բնակչութիւնը, ոչնչացւեցին հայկական քաղաքակրթութեան նիւթական վկայութիւնները:

[տես ավելին](#)